

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5327/2019
16.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радослав Маринковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Зринка Фируловић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уписа у матичну књигу, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 254/19 од 03.07.2019. године, на седници одржаној 16.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 254/19 од 03.07.2019. године и пресуда Основног суда у Петровцу на Млави П2 109/18 од 28.03.2019. године и **ОДБАЦУЈЕ** тужба.

Образложење

Пресудом Основног суда у Петровцу на Млави П2 109/18 од 28.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је ништав упис тужиоца као оца тужене ББ из ..., у матичну евиденцију рођених под бројем .. за 1993. годину, и тужене ВВ из ..., у матичну евиденцију рођених под бројем .. за 1996. годину, за матично подручје општине ..., што су тужене дужне признати и трпети да се изврши брисање тужиоца као оца из матичне евиденције рођених. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да плати туженима на име трошкова поступка укупан износ од 86.450,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 254/19 од 03.07.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и предлагао да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној (члан 404. ЗПП).

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

Према стању у списима предмета, тужилац је поднео тужбу против тужених којом тражи да се утврди да је ништав упис тужиоца као оца тужених и то ћерке ББ и ћерке ВВ у матичну евиденцију рођених, што би тужене биле дужне да признају и трпе да се изврши брисање тужиоца као оца из ове матичне евиденције за обе тужене. Тужилац АА и мајка тужених ГГ су закључили брак ...1990. године и из тог брака имају троје деце сина ДД, који је болестан, и ћерке овде тужену ББ рођену ...1993. године и ВВ рођену ...1996. године. Правноснажном пресудом разведен је брак између тужиоца и мајке тужених ГГ, продужено родитељско право над заједничким дететом

странака ДД који је поверен на вршење родитељског права тужиоцу као оцу, а ћерке странака тужене ББ и ВВ су поверене на самостално вршење родитељског права мајци ГГ. Из извештаја о испитивању лабораторије за медицинску биохемију и генетику Конзилијум Београд од 09.03.2016. године, произилази закључак да АА није отац ББ, овде тужене. Обе тужене су навеле да сумњају у исправност резултата и да не желе да се подвргну новом вештачењу и тестирањима.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев као неоснован, закључујући да је извештај о испитивању без утицаја на пресуђење у овој правној ствари, с обзиром да се само у судском поступку пресудом и под условима прописаним одредбама Породичног закона може утврђивати да ли је или не неко лице биолошки отац других лица, те како је тужилац уписан као отац тужених које су рођене у браку тужиоца са мајком тужених то су закључили да је тужбени захтев неоснован јер у члану 252. став 3. Породичног закона изричито је прописано да муж мајке детета може поднети тужбу ради оспоравања свог очинства у року од годину дана од дана сазнања да он није отац детета, а најкасније у року од 10 година од рођења детета који рок је очигледно истекао јер је истеклом десетогодишњег рока тужилац изгубио право да тражи оспоравање очинства односно утврђење да није биолошки отац детета, а да се из разлога заштите детета не могу примењивати опште одредбе ништавости уписа тужиоца као оца већ искључиво одредбе Породичног закона. Закључили су да је упис тужиоца као оца тужених извршен у складу са законом и одредбом члана 45. став 1. Породичног закона, те се не може сматрати да је ништав.

По оцени Врховног касационог суда одлучујући о тужбеном захтеву нижестепени судови су учинили битну повреду одредаба парничног поступка прописану чланом 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 и 55/14), јер је одлучено о захтеву који не спада у судску надлежност у складу са чланом 16. истог закона.

Одредбом члана 2. Закона о матичним књигама („Службени гласник РС“, бр.20/2009....47/2018) прописано је да су Матичне књиге основне службене евиденције о личном стању грађана (став 1), да се о личном стању грађана воде матичне књиге рођених, матичне књиге венчаних и матичне књиге умрлих (став 2), као и да се у матичне књиге уписује чињеница рођења, брака, смрти и друге законом предвиђене чињенице и промене у вези с њима. Одредбом члана 6. истог закона прописано је да се послови вођења матичне књиге, решавања у првостепеном управном поступку у области матичних књига, поверавају општинама, односно градовима, односно Граду Београду (став 1), а послове из става 1. овог члана извршава Општинска управа, односно Градска управа, односно Градска управа Града Београда (став 2). Одредбом члана 21. став 2. истог закона прописано је да се чињенице и подаци који се уписују у матичне књиге утврђују пре уписа, у складу са законом којим се уређује општи управни поступак. Одредбом члана 31. истог закона прописано је да грешке у матичним књигама које су уочене после закључења уписа матичар може исправити само на основу решења надлежног органа из члана 6. став 2. и 4. овог закона (став 1) док је одредбом члана 32. закона прописано да се поступак исправке грешке води по службеној дужности или на захтев странке, односно лица које за то има непосредан и на закону заснован правни интерес у складу с прописом којим се уређује општи управни поступак.

Законом о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“, бр.25/82, 48/88, „Службени гласник РС“, бр. 46/95...106/2015), чланом 1. став 1. прописано је да се овим законом одређују правила по којима судови поступају и одлучују о личним, породичним, односно другим правним стварима које се по овом или другом закону решавају у ванпарничном поступку. Чланом 8. прописано је да у овим ванпарничним

стварима које се односе на лично стање учесника, као и у другим ванпарничним стварима које се односе на права и правне интересе са којима учесници не могу располагати, они се у поступку пред судом не могу одрећи свог захтева, признати захтев противника нити закључити судско поравнање (став 1), а у поступку из става 1. овог члана суд може да утврђује и чињенице које учесници нису изнели као и чињенице које међу учесницима нису спорне ако су важне за доношење одлуке (став 2). Одредбом члана 25. истог закона прописано је да када се решењем суда мења лични и породични статус учесника или његова права и дужности правне последице решења настају када оно постане правноснажно (став 1), а да правноснажно решење којим се мења лични или породични статус учесника без одлагања се доставља матичару надлежном за вођење матичне књиге рођених за то лице (став 3).

Ценећи наведене прописе који уређују спорно питање може да се најпре констатује да важећи Закон о матичним књигама познаје надлежног органа Републике Србије у вођењу матичних књига и решавању у управном поступку из те области (члан 6). Други закључак је да постоји надлежност управних органа у вођењу матичних књига, а да је надлежност суда утврђена само у случају када неко лице на други начин не може да докаже лични статус и промену личног статуса на начин прописан Законом о матичним књигама. Тек тада се то лице може обратити ванпарничном суду ради утврђивања чињеница промене личног статуса. Дакле, поступак се увек мора покренути пред надлежним органом управе ради уписа у матичну књигу рођених односно измена уписа у матичној књизи рођених, па тек ако тај орган не може да изврши упис или измену уписа зато што не може да утврди спорну чињеницу промене личног статуса, стичу се услови за поступак пред ванпарничним судом. Сходно наведеном, орган управе питање уписа мора да реши у оквиру своје надлежности, а не на темељу одлуке ванпарничног суда, због чега је ванпарнични суд надлежан да одлучује по предлогу за утврђење тек по правноснажном окончању управног поступка у коме је његов захтев одбијен, због тога што у том поступку није доказана спорна чињеница.

Сходно изнетом, нижестепене пресуде су морале бити укинуте и тужба одбачена, због чега је применом одредбе члана 415. став 2. одлучено као у изреци.

**Председник већа-судија
Бисерка Живановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић